

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Bobra”
ul. Mickiewicza 1A, 18-200 Wysokie Mazowieckie
tel/fax: 086 275 74 52

Analiza potrzeb w zakresie życia kulturalnego mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra”

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
Europa inwestująca w obszary wiejskie
Operacja, mająca na celu aktywizowanie społeczności lokalnej
Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Kraina Bobra”
współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 LEADER
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

2010

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Bobra”
ul. Mickiewicza 1A, 18-200 Wysokie Mazowieckie
tel/fax: 086 275 74 52

Analiza potrzeb w zakresie życia kulturalnego mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra”

Opracowanie:

Project Consulting

Agnieszka Brzostowska
ul. Wyszyńskiego 2 lok. 28, 15-888 Białystok,
www.projecto.com.pl, biuro@projecto.com.pl,
tel./faks (085) 661 21 37, tel. kom. 604 806 457

Zespół opracowujący:

Dr Ewa Glińska – kierownik

Mgr Grażyna Bębeniec

Mgr inż. Agnieszka Brzostowska

Mgr Norbert Brzostowski

Białystok 2010

Spis treści

Spis treści	3
1. Założenia projektu badawczego	4
2. Charakterystyka próby badawczej	7
3. Analiza wyników badań	10
3.1 Uczestnictwo w kulturze mieszkańców obszaru objętego działalnością Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra”	10
3.2 Ocena lokalnej oferty kulturalnej	17
3.3 Ocena stopnia wykorzystania infrastruktury kulturalnej w gminie i propozycje zmian w tym zakresie.....	22
3.4 Sugestie mieszkańców co do organizacji konkretnych form imprez kulturalnych w analizowanych gminach	34
4. Wnioski i rekomendacje.....	42
Spis tabel	48
Spis wykresów.....	49

1. Założenia projektu badawczego

Kultura jest dobrem szczególnego rodzaju – ponadjednostkowym i ponadczasowym, przynoszącym pożytek ogółowi, choć uczestnictwo w niej – bierne i czynne - jest aktem indywidualnym. Za najważniejsze efekty uczestnictwa w kulturze, warunkujące społeczny rozwój, uznaje się kształtowanie osobowości człowieka, jego strefy wartości, twórczych uzdolnień, wrażliwości i wyobraźni, poczucia estetyki. Kultura umożliwia identyfikację ze wspólnotą – regionem, narodem, generacją – jest spoiwem więzi społecznych, równoważą i kompensuje przemiany, jakie przynosi rozwój technologii i procesy globalizacji. Kultura buduje więc kapitał ludzki – społeczność otwartą na zmiany, kreatywną, tolerancyjną – warunek sukcesu gospodarczego, o którym przesądza nie infrastruktura, a potencjał społeczny.¹

Głównym celem projektu badawczego pod tytułem „Analiza potrzeb w zakresie życia kulturalnego mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra” było zebranie materiału niezbędnego do określenia preferencji mieszkańców, co do sposobów spędzania wolnego czasu, a także pośrednio co do organizacji życia kulturalnego na tym obszarze. W wyniku badania uzyskano opinię mieszkańców gmin wchodzących w skład LGD „Kraina Bobra” na temat potrzeb w zakresie kultury, spędzania wolnego czasu i pożądaných przez lokalne społeczności możliwości wykorzystania infrastruktury kulturalnej.

Problem badawczy zamykał się w następującym pytaniu:

Jakie są preferencje kulturalne mieszkańców obszaru objętego funkcjonowaniem Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra”?

Problem badawczy został przełożony na bardziej szczegółowe pytania badawcze, które uwzględniono w narzędziu pomiarowym (załącznik nr 1). Narzędziem badawczym był standaryzowany kwestionariusz ankiety składający się z 9 pytań. Pytania miały charakter

¹ www.monitoringkultury.pl/Dokumenty/StrategiaRozwoju.doc, data pobrania 28 czerwca 2010.

„zamknięty”, co dla respondenta oznaczało konieczność wyboru spośród podanych kategorii odpowiedzi najbardziej zbliżonej do jego poglądów. W ankiecie znalazło się też jedno pytanie o strukturze otwartej. Dotyczyło ono sugestii respondentów, co do wykorzystania infrastruktury kulturalnej funkcjonującej w danej gminie.

Na końcu kwestionariusza zamieszczono 6 pytań dotyczących charakterystyki osób ankietowanych pod względem cech demograficzno-społecznych (płeć, wiek, wykształcenie, gmina, na terenie której zamieszkuje ankietowany) oraz charakterystyki gospodarstw domowych osób ankietowanych (sytuacja materialna rodziny, wielkość gospodarstwa domowego).

W badaniu przyjęto maksymalny tolerowany margines błędu na poziomie 10%, poziom ufności równy 95%, rozkład normalny. Przy tych założeniach minimalna wielkość próby wynosi 96. Badaniu poddano 258 ankietowanych, co przy założonym poziomie ufności umożliwiło osiągnięcie marginesu błędu na poziomie 6,09%. Do wyliczenia parametrów próby skorzystano z formuł:

$$k = Z^2 * r(1 - r)$$

$$n = \frac{N * k}{(N - 1) * E^2 + k}$$

$$E = \sqrt{\frac{(N - n) * k}{n * (N - 1)}}$$

gdzie n - wielkość próby, E - margines błędu, N - wielkość populacji, r - frakcja odpowiedzi, Z - wartość krytyczna dla poziomu ufności 95% (rozkład normalny).

Badania zostały zrealizowane w okresie od kwietnia do czerwca 2010 roku. Objęto nimi 258 osób, mieszkańców 10 gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra”.

Badania zostały przeprowadzone przez dwie odpowiednio przeszkolone ankieterki.

Przeciętny czas wypełniania ankiety wynosił około pół godziny.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Bobra”
ul. Mickiewicza 1A, 18-200 Wysokie Mazowieckie
tel/fax: 086 275 74 52

Autorzy opracowania pragną podziękować wszystkim osobom, które wzięły udział w badaniu, instytucjom publicznym i prywatnym przedsiębiorstwom, które wyraziły zgodę na przeprowadzenie ankiet z pracownikami oraz przedstawicielom Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra” za pomoc w dotarciu do potencjalnych osób ankietowanych.

Autorzy opracowania żywią nadzieję, że wyniki niniejszego projektu badawczego staną się punktem wyjścia do prac nad ożywieniem życia kulturalnego mieszkańców analizowanego obszaru.

2. Charakterystyka próby badawczej

Charakterystykę próby badawczej podzielono na dwie zasadnicze części. Pierwsza z nich opisuje cechy społeczno-demograficzne samego respondenta, a druga cechy charakteryzujące jego rodzinę (gospodarstwo domowe).

Zgodnie z założeniami procedury doboru próby, w strukturze osób objętych badaniem ankietowym znaleźli się reprezentanci wszystkich gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra”. Jak pokazuje tabela 1 udział procentowy mieszkańców każdej z 10 gmin oscylował wokół 10%.

Tabela 1. Struktura respondentów wg zamieszkiwania na terenie poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD „Kraina Bobra”

Nazwa Gminy	Liczba odpowiedzi	% odpowiedzi
Miasto Brańsk	30	11,5
Gmina Brańsk	25	9,7
Gmina Ciechanowiec	25	9,7
Gmina Czyżew	27	10,5
Gmina Klukowo	25	9,7
Gmina Kulesze Kościelne	26	10,1
Gmina Nowe Piekuty	25	9,7
Gmina Rudka	25	9,7
Gmina Szepietowo	24	9,3
Gmina Wysokie Mazowieckie	26	10,1
Ogółem	258	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Blisko $\frac{3}{4}$ biorących udział w badaniu stanowiły kobiety (tabela 2). Struktura wiekowa osób badanych dość wiernie odzwierciedliła strukturę populacji. Co trzeci ankietowany reprezentował przedział wiekowy 35-49 lat, nieco mniejszą grupę (29,8%) stanowili respondenci w wieku 25-34 lata. Co piąty ankietowany reprezentował najstarszą kategorię wiekową – powyżej 50 lat. Najmniej licznie w badaniu reprezentowana była grupa

najmłodszych mieszkańców analizowanych gmin, obejmująca osoby między 18 a 24 rokiem życia. Stanowiły one 10% wszystkich wchodzących w skład próby badawczej (tabela 3).

Tabela 2. Struktura płciowa ankietowanych

Płeć	Liczba odpowiedzi	% odpowiedzi
Kobieta	182	70,5
Mężczyzna	76	29,5
Ogółem	258	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 3. Struktura wiekowa ankietowanych

Przedział wiekowy	Liczba odpowiedzi	% odpowiedzi
18-24	26	10,1
25-34	77	29,8
35-49	97	37,6
50 lat i więcej	58	22,5
Ogółem	258	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Wśród ankietowanych ponad 49% posiada wyższy poziom wykształcenia (rozumiany jako studia I, II stopnia oraz szkoły policealne) i ponad 46% średni poziom wykształcenia (średnie ogólnokształcące, profilowane i zawodowe).

Tabela 4. Struktura wykształcenia ankietowanych

Poziom wykształcenia	Liczba odpowiedzi	% odpowiedzi
Inny	11	4,3
Średnie	120	46,5
Wyższe	127	49,2
Ogółem	258	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Respondentów zapytano także o wielkość ich gospodarstw domowych. Najmniej licznie w próbie reprezentowane były jednoosobowe gospodarstwa domowe (6,2%). Co trzeci ankietowany deklarował, że jego gospodarstwo domowe składa się z czterech osób.

Tabela 5. Wielkość gospodarstwa respondenta

Wielkość gospodarstwa respondenta	Liczba odpowiedzi	% odpowiedzi
Jednoosobowe	16	6,2
Dwuosobowe	50	19,4
Trzyosobowe	59	22,8
Czterooosobowe	75	29,1
Pięćoosobowe i więcej	58	22,5
Ogółem	258	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3. Analiza wyników badań

3.1 Uczestnictwo w kulturze mieszkańców obszaru objętego działalnością Lokalnej Grupy Działania „Kraina Bobra”

Czas wolny definiuje się jako taki, który pozostaje po wykonaniu obowiązków zawodowych/szkolnych, koniecznych obowiązków domowych i pracy dodatkowej. Aby zorientować się, jakie preferencje spędzania czasu wolnego posiadają mieszkańcy LGD poproszono ich o wybór trzech odpowiedzi spośród zaprezentowanej im listy form relaksu/wypoczynku. Jest to tzw. deklaracyjny sposób pomiaru preferencji kulturalnych określonej grupy osób. Rozkład odpowiedzi na to pytanie zaprezentowano na wykresie 1.

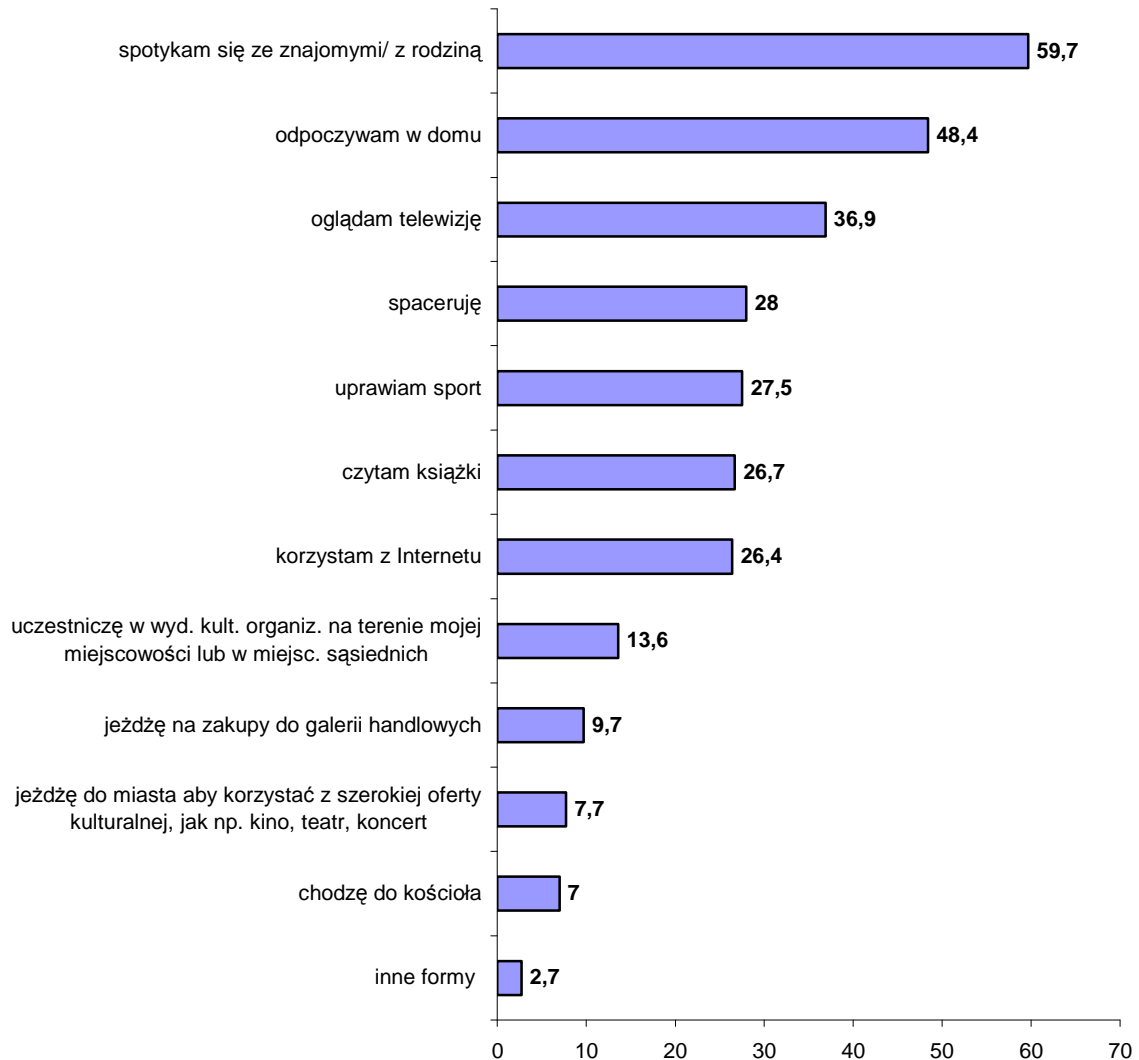
Jak wynika ze struktury odpowiedzi na to pytanie, mieszkańcy LGD preferują domowo-rodzinne formy spędzania czasu wolnego. Blisko 60% ankietowanych w czasie, który pozostaje im po wykonaniu obowiązków zawodowych i domowych, spotyka się ze znajomymi/rodziną. Co drugi respondent preferuje bierny wypoczynek w domu, a kolejna duża grupa (obejmująca ok. 38% badanych) ogląda TV.

Okolo 56% ankietowanych swój czas wolny poświęca na ruch, rekreację i aktywny wypoczynek poprzez spacer lub uprawianie sportu. Podobny odsetek ankietowanych (ok. 53%) preferuje czytanie książek lub korzystanie z Internetu.

Inne formy spędzania czasu wolnego były zdecydowanie rzadziej wskazywane przez osoby biorące udział w badaniu. Niespełna 14% ankietowanych uczestniczy w imprezach kulturalnych organizowanych na terenie swojej miejscowości lub miejscowości sąsiednich. Co dziesiąty jako formę rozrywki traktuje wyjazd na zakupy do galerii handlowych.

Wykres 1 Preferowane formy spędzania czasu wolnego przez mieszkańców LGD „Kraina Bobra”

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Analizując wyniki odpowiedzi na to pytanie warto zwrócić uwagę na to, że blisko 8% osób objętych badaniem korzysta z życia kulturalnego oferowanego przez większe miasta, jak np. kino, teatr, muzeum.

Zmiana wieku okazała się zmienną różnicującą preferencje ankietowanych, co do form spędzania czasu wolnego.

Badania wykazały, że:

- osoby najmłodsze (między 18 a 34 rokiem życia) częściej niż reprezentanci innych kategorii wiekowych preferują takie formy spędzania czasu wolnego jak: spotkania ze znajomymi/rodziną, uprawianie sportu, spacer, czy też korzystanie z Internetu;
- osoby w wieku między 35 a 49 rokiem życia częściej niż inni czytają książki, a także jeżdżą do miasta w celu skorzystania z szerszej oferty kulturalnej;
- respondenci najstarsi natomiast (powyżej 50 roku życia) preferują częściej niż pozostali ankietowani odpoczynek w domu i oglądanie telewizji.

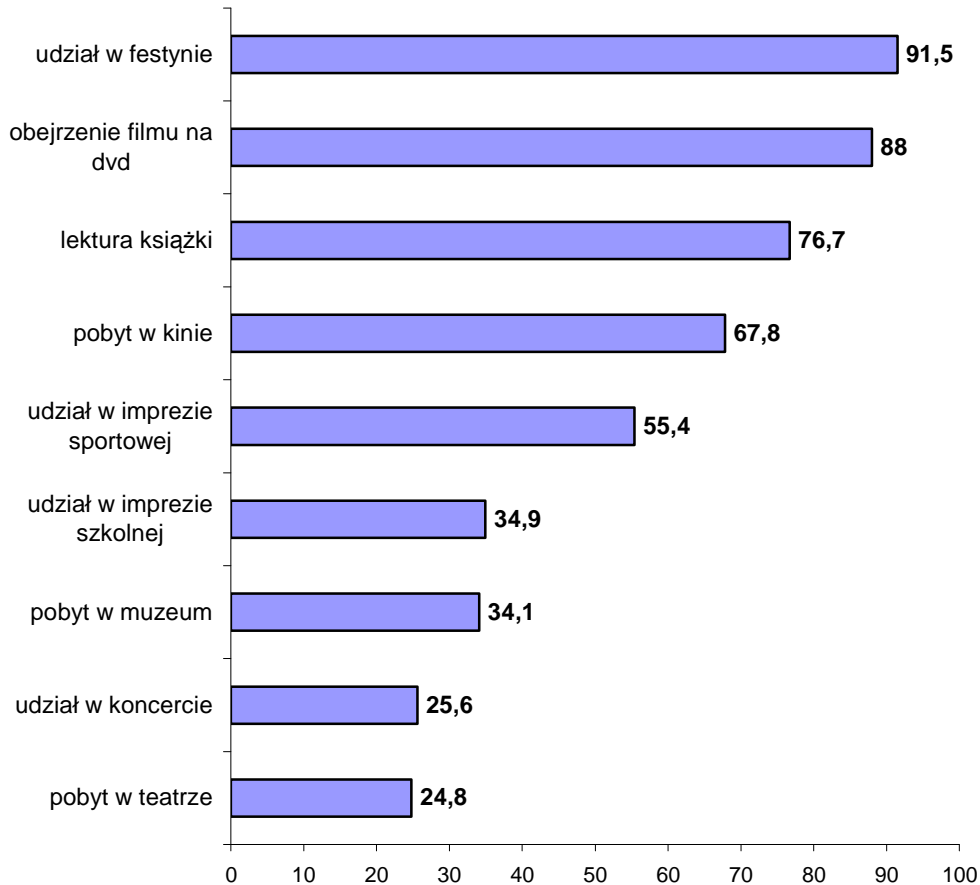
Kolejnym obok deklaratywnego sposobu badania uczestnictwa w kulturze jest zadanie respondentom pytania o faktyczne korzystanie z rozmaitych form oferty kulturalnej. Respondentów zapytano zatem z jakich form kontaktu z kulturą korzystali w 2009 roku. Rozkład odpowiedzi na to pytanie ukazano na wykresie 2.

Formy uczestnictwa w kulturze mieszkańców LGD są uwarunkowane nie tylko ich preferencjami i zainteresowaniami, ale także dostępnością do infrastruktury i oferty kulturalnej. Nie dziwi zatem fakt, że najczęstszą, niemal powszechną formą kontaktu osób ankietowanych z kulturą jest udział w festynie. Blisko 92% spośród biorących udział w badaniu uczestniczyło w festynie w 2009 roku. Dość popularną formą rozrywki mieszkańców LGD jest także oglądanie filmów na DVD.

Ponad $\frac{3}{4}$ biorących udział w badaniu przyznało, że w 2009 roku przeczytało, chociaż jedną książkę, a blisko 70% obejrzało co najmniej raz film w kinie. Co drugi ankietowany brał udział w roku poprzedzającym badanie w imprezie sportowej, a co trzeci w imprezie szkolnej organizowanej przez placówkę oświatową, do której uczęszczają jego dzieci.

Wykres 2. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy w roku 2009 przynajmniej raz zrealizował/a Pan/Pani poniższe czynności?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Dość dobrze prezentuje się korzystanie osób ankietowanych z tzw. elitarnych form udziału w kulturze, jak teatr, muzeum, koncert. Co trzeci biorący udział w badaniu był w 2009 roku co najmniej raz w muzeum, a co czwarty w teatrze i na koncercie. Tak pozytywny wynik udziału w tego typu formach kulturalnych jest prawdopodobnie uwarunkowany strukturą próby badawczej, która niemal w 90% obejmuje osoby z wykształceniem średnim i wyższym.

Badania wykazały, że najpowszechniejsza forma kontaktu z kulturą, czyli udział w festynie w roku poprzedzającym badanie, jest tak samo popularna zarówno wśród najmłodszych, jak i najstarszych mieszkańców obszaru LGD.

Tabela 6. Uczestnictwo w festynie w ostatnim roku a wiek respondenta

Czy w roku 2009 przynajmniej raz był/a Pan/Pani na festynie	18-24	25-34	35-49	50 i więcej
Tak	96,2%	92,2%	88,7%	93,0%
Nie	3,8%	7,8%	11,3%	7,0%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Pozostałe formy korzystania z rozmaitych form kontaktu z kulturą były zależne od wieku respondentów.

Korzystanie z oferty kin (tabela 7) jest najpopularniejsze wśród najmłodszych ankietowanych (między 18 a 24 rokiem życia) i maleje wraz z wiekiem biorących udział w badaniu; odsetek potwierdzających, co najmniej jedną wizytę w kinie w 2009 roku wśród tej kategorii wiekowej 18-24 lata wyniósł 88,5%, podczas gdy wśród respondentów w wieku 35-49 lat sięgał niespełna 80%, a w grupie powyżej 50 lat niecałe 27%;

Tabela 7. Korzystanie z oferty kin w ostatnim roku a wiek respondenta

Czy w roku 2009 przynajmniej raz był/a Pan/Pani w kinie?	18-24	25-34	35-49	50 i więcej
Tak	88,5%	76,6%	79,4%	26,3%
Nie	11,5%	23,4%	20,6%	73,7%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Korzystanie z oferty teatrów (tabela 8) jest większe wśród respondentów w wieku 25 – 34 lata, a także 35 – 49 lat.

Czytanie książek (tabela 9) jest niemal powszechną formą kontaktu z kulturą wśród respondentów w średnim wieku (blisko 90% ankietowanych w wieku 35-49 lat deklarowało przeczytanie co najmniej jednej książki w 2009 roku); zdecydowanie rzadziej po książkę sięgają osoby między 18 a 24 rokiem życia, a także respondenci reprezentujący najstarszą kategorię wiekową (powyżej 50 lat).

Tabela 8. Korzystanie z oferty teatrów w 2009 roku a wiek respondenta

Czy w roku 2009 przynajmniej raz był/a Pan/Pani w teatrze?	18-24	25-34	35-49	50 i więcej
Tak	15,4%	28,6%	29,9%	15,8%
Nie	84,6%	71,4%	70,1%	84,2%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 9. Czytelność książek w 2009 roku a wiek respondenta

Czy w roku 2009 przeczytał/a Pan/i co najmniej jedną książkę?	18-24	25-34	35-49	50 i więcej
Tak	53,8%	83,1%	88,7%	59,6%
Nie	46,2%	16,9%	11,3%	40,4%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Udział w imprezie sportowej okazał się także zależny od wieku respondenta (tabela 10). Zdecydowanie najczęściej do uczestnictwa w imprezie sportowej przyznawali się ankietowani reprezentujący najmłodszą kategorię wiekową – 73,1%, a także ankietowani z przedziału wiekowego 35-49 lat – 68%.

Tabela 10. Udział w imprezie sportowej a wiek respondenta

Czy w roku 2009 przynajmniej raz uczestniczył/a Pan/Pani w imprezie sportowej?	18-24	25-34	35-49	50 i więcej
Tak	73,1%	37,7%	68,0%	50,9%
Nie	26,9%	62,3%	32,0%	49,1%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Uczestnictwo w koncertach jest popularne wśród osób młodych, do 34 roku życia (tabela 11).

Tabela 11. Pobyt na koncercie w 2009 roku a wiek respondenta

Czy w roku 2009 przynajmniej raz był/a Pan/Pani na koncercie?	18-24	25-34	35-49	50 i więcej
Tak	34,6%	37,7%	21,6%	12,3%
Nie	65,4%	62,3%	78,4%	87,7%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Wizyty w muzeum stanowią formę kontaktu z kulturą szczególnie wybieraną przez osoby w średnim wieku - między 35 a 49 rokiem życia (tabela 12).

Tabela 12. Pobyt w muzeum w 2009 roku a wiek respondenta

Czy w roku 2009 przynajmniej raz był/a Pan/Pani w muzeum?	18-24	25-34	35-49	50 i więcej
Tak	30,8%	28,6%	44,3%	26,3%
Nie	69,2%	71,4%	55,7%	73,7%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Udziału w imprezach szkolnych deklarowali najczęściej rodzice dzieci w wieku szkolnym, a więc ankietowani w przedziałach wiekowych 35-49 lat (tabela poniżej).

Tabela 13. Udział w imprezie szkolnej w 2009 roku a wiek respondenta

Czy w roku 2009 przynajmniej raz był/a uczestniczył Pan/Pani w imprezie szkolnej?	18-24	25-34	35-49	50 i więcej
Tak	11,5%	14,3%	54,6%	40,4%
Nie	88,5%	85,7%	45,4%	59,6%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Oglądanie filmów na DVD okazało się rozrywką często wybieraną przez osoby reprezentujące wszystkie przedziały wiekowe, ale szczególnie wśród osób młodszych, do 34 roku życia (tabela 14).

Tabela 14. Oglądanie filmów na DVD a wiek respondenta

Czy w roku 2009 przynajmniej raz obejrzał/a Pan/Pani film na DVD?	18-24	25-34	35-49	50 i więcej
Tak	96,2%	96,1%	88,7%	71,9%
Nie	3,8%	3,9%	11,3%	28,1%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.2 Ocena lokalnej oferty kulturalnej

Pewna grupa pytań w ankiecie miała na celu identyfikację oceny lokalnej oferty kulturalnej w opinii mieszkańców analizowanego obszaru. Pierwsze z tych pytań dotyczyło dostępu do imprez kulturalnych w najbliższej okolicy. Rozkład odpowiedzi na to pytanie prezentuje tabela 15.

Tabela 15. Ocena dostępu do imprez kulturalnych w najbliższej okolicy

Jak Pan/Pani ocenia dostęp do imprez kulturalnych w swojej najbliższej okolicy	Liczba odpowiedzi	% odpowiedzi
Bardzo negatywnie	6	2,3
Raczej negatywnie	48	18,6
Ani pozytywnie ani negatywnie	82	31,8
Raczej pozytywnie	81	31,4
Bardzo pozytywnie	25	9,7
Trudno powiedzieć	16	6,2
Ogółem	258	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Blisko 40% ankietowanych pozytywnie oceniło ofertę kulturalną swojej miejscowości i najbliższej okolicy. Wynika z tego zatem, że niespełna połowa ankietowanych jest usatysfakcjonowana ofertą kulturalną najbliższej okolicy, co może być dowodem faktycznego zadowolenia z liczby i specyfiki wydarzeń kulturalnych, jak też wynikiem braku specyficznych potrzeb w tym zakresie. Blisko 1/3 wyraziła ambiwalentny stosunek do tej sprawy oceniając lokalną ofertę kulturalną „ani pozytywnie, ani negatywnie”, co może oznaczać, że ta grupa mieszkańców nie jest zainteresowana udziałem w lokalnym życiu kulturalnym i w związku z tym nie potrafi ocenić, czy gminna oferta kulturalna jest bogata czy też nie. Co piąty respondent wyraził negatywną opinię o dostępie do imprez kulturalnych w swojej okolicy.

Opinie na temat dostępu do oferty kulturalnej nieco inaczej przedstawiały się w analizowanych gminach.

Szczególnie wysoko dostęp do kultury ocenili mieszkańcy takich gmin jak:

- Gmina Ciechanowiec (64% pozytywnych ocen),
- Gmina Czyżew (63% pozytywnych ocen),
- Gmina Brańsk (50% pozytywnych ocen).

Ocena dostępu do imprez kulturalnych była także zależna od wieku respondentów. Młodszy respondenci, do 24 roku życia, zdecydowanie częściej niż inni ankietowani pozytywnie oceniali dostęp do imprez kulturalnych w swojej okolicy. Odsetek pozytywnych ocen w grupie wiekowej 18-24 lata wynosił prawie 70%, podczas gdy w pozostałych wahał się między 36 – 48%. Różnice te mogą wynikać z tego, że najmłodszy mieszkańcy obszaru LGD są najbardziej aktywni kulturalnie (porównaj rozkład odpowiedzi na pytania dotyczące uczestnictwa w różnych formach kultury w 2009 r.), a także z większej mobilności osób reprezentujących tę kategorię wiekową, wynikającej chociażby z edukacji czy też pracy w sąsiednich (często większych, a zatem charakteryzujących się bogatszą ofertą kulturalną) miejscowościach.

Tabela 16. Ocena dostępu do imprez kulturalnych w najbliższej okolicy w podziale na gminy

Ocena/gmina	Miasto Brańsk	Gmina Brańsk	Gmina Ciechanowiec	Gmina Czyżew	Gmina Klukowo	Gmina Kulesze Kościelne	Gmina Nowe Piekuty	Gmina Rudka	Gmina Szepietowo	Gmina Wysokie Mazowieckie
Bardzo negatywnie	3,3%	0,0%	0,0%	3,7%	0,0%	7,7%	4,0%	4,0%	0,0%	0,0%
Raczej negatywnie	33,3%	8,0%	4,0%	14,8%	24,0%	26,9%	12,0%	28,0%	20,8%	11,6%
Ani pozytywnie, ani negatywnie	23,3%	32,0%	20,0%	14,8%	44,0%	34,6%	36,0%	24,0%	37,5%	53,8%
Raczej pozytywnie	20,0%	44,0%	36,0%	51,9%	20,0%	19,2%	32,0%	24,0%	33,3%	34,6%
Bardzo pozytywnie	13,3%	12,0%	28,0%	11,1%	8,0%	0,0%	8,0%	12,0%	4,2%	0,0%
Trudno powiedzieć	6,8%	4,0%	12,0%	3,7%	4,0%	11,6%	8,0%	8,0%	4,2%	0,0%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 17. Ocena dostępu do imprez kulturalnych w najbliższej okolicy a wiek respondentów

Ocena/ przedział wiekowy	18-24	25-34	35-49	pow. 50
Bardzo negatywnie	3,8%	0,0%	2,1%	5,3%
Raczej negatywnie	11,6%	28,6%	10,3%	22,8%
Ani pozytywnie, ani negatywnie	11,6%	31,2%	43,3%	21,1%
Raczej pozytywnie	61,5%	27,2%	26,8%	31,5%
Bardzo pozytywnie	7,7%	7,8%	11,3%	10,5%
Trudno powiedzieć	3,8%	5,2%	6,2%	8,8%
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Z punktu widzenia rozwoju oferty kulturalnej na analizowanym obszarze bardzo ważne staje się ustalenie, z jakich źródeł mieszkańcy poszczególnych gmin pozyskują informacje o wydarzeniach kulturalnych organizowanych w ich okolicy.

Badania wykazały, że najczęstszą formą zdobywania informacji o wydarzeniach kulturalnych (a tym samym najbardziej skuteczną metodą promocji tychże wydarzeń) jest strona internetowa gminy. Ponad połowa ankietowanych przyznała, że właśnie ze strony internetowej swojej gminy zdobywa dane o imprezach z zakresu kultury. Kolejną formą zdobywania informacji o wydarzeniach kulturalnych dość często wskazywaną przez respondentów okazały się plakaty na słupach, czyli tzw. reklama zewnętrzna komunikująca planowane w gminie imprezy.

Warto podkreślić, że dość skuteczną metodą promocji wydarzeń organizowanych w gminie okazuje się tzw. „poczta pantoflowa”, gdyż blisko 28% badanych wskazało, że informacje na temat wydarzeń kulturalnych pozyskuje od innych mieszkańców, a kolejne 20% bezpośrednio od pracowników urzędu gminy czy też ośrodka kultury. Około co czwarty ankietowany poszukuje informacji o ofercie kulturalnej w prasie lokalnej czy też regionalnej. Podobny odsetek korzysta także z ogłoszeń zamieszczanych na tablicach urzędu gminy.

Tabela 18. Źródła informacji na temat wydarzeń kulturalnych w gminie

Wyszczególnienie	% wskazań
Na stronie internetowej gminy	52,7
Na plakatach zamieszczanych na słupach	41,1
Dowiaduję się od innych mieszkańców	27,9
Z gazet lokalnych/regionalnych	27,1
Na tablicach ogłoszeń urzędu gminy	22,9
Dowiaduję się o tych wydarzeniach bezpośrednio od pracowników urzędu gminy/gminnego ośrodka kultury	18,6
Inne źródła	1,2
W ogóle nie szukam, nie jestem zainteresowany	2,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Wskazywane przez respondentów źródła pozyskiwania informacji o lokalnych wydarzeniach kulturalnych były uwarunkowane ich cechami społeczno-demograficznymi:

- z informacji na stronach www najczęściej korzystają osoby młode, z wykształceniem średnim lub wyższym; częściej niż w innych analizowanych

gminach na stronę www swojej gminy zagląдают mieszkańcy Gminy Ciechanowiec, Klukowo, Szepietowo i Brańsk (należy tutaj podkreślić, że popularność strony www danej gminy jako źródła informacji zależy od jej jakości i aktualności),

- z ogłoszeń na tablicach urzędów gmin częściej korzystają osoby legitymujące się podstawowym i zawodowym poziomem wykształcenia, zamieszkujące w Gminie Rudka i Brańsk,
- z plakatów na słupach informacje pozyskują głównie osoby między 30 a 50 rokiem życia, zamieszkujące w Gminie Kulesze Kościelne, Klukowo i Wysokie Mazowieckie,
- prasa lokalna/regionalna stanowi źródło informacji o wydarzeniach kulturalnych dla osób starszych, powyżej 50 roku życia; częściej niż w innych analizowanych gminach prasę lokalną czytają mieszkańcy Gminy Kulesze Kościelne, Klukowo, a także Szepietowo.

Respondentów zapytano o to, kto ich zdaniem powinien być odpowiedzialny za organizację życia kulturalnego na terenie gminy, w której mieszkają tak, aby mogło ono satysfakcjonować lokalną społeczność. Okazuje się, że ankietowani za główne podmioty organizacji oferty kulturalnej w swojej gminie uznają władze gminne (ok. 70% wskazań) i jednostkę organizacyjną gminy, jaką jest gminny ośrodek kultury (ok. 55% wskazań). Zdecydowanie rzadziej pojawiały się takie wypowiedzi, zgodnie z którymi podmiotami organizacji życia kulturalnego mieliby być sami mieszkańcy czy to indywidualnie, czy też instytucjonalnie poprzez stowarzyszenia.

Tabela 19. Podmioty odpowiedzialne za organizację życia kulturalnego mieszkańców gminy

Wyszczególnienie	% wskazań
Gminne ośrodki kultury	69,8
Władze gminne	54,7
Świetlice wiejskie	18,2
Sami mieszkańcy	17,1
Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	10,1
Placówki oświatowe	8,1
Przedsiębiorstwa z terenu gminy	1,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W badanej próbie wykazano dość duży wskaźnik chęci angażowania się w organizację lokalnego życia kulturalnego ze strony ankietowanych. Respondentom zadano następujące pytanie: „Czy zdarzyło się Panu/Pani aktywnie uczestniczyć w organizacji imprezy

kulturalnej na terenie Pana/i gminy lub w jej okolicy?”. Aż co czwarty ankietowany (dokładnie 27,5%) przyznał, że uczestniczył osobiście w organizacji imprezy kulturalnej na terenie swojej gminy. Zdecydowanie największą aktywność w tej kwestii deklarowały osoby między 25 a 34 rokiem życia.

Wysoki wskaźnik zaangażowania mieszkańców w organizację imprez kulturalnych wynika z szerokiego ujęcia wydarzeń kulturalnych. W przypadku spotkań w świetlicach wiejskich, wydarzeń organizowanych przez szkoły, festynów, itp. wydarzeń, wielu mieszkańców miejscowości jest zaangażowanych w przygotowania.

Taki układ wypowiedzi wskazuje na to, że mieszkańcy LGD chętnie angażują się w organizację imprez kulturalnych, jednak wolą, aby odpowiedzialność za organizację spoczywała na ośrodkach kultury i władzach gminnych.

Wysoki wskaźnik aktywności obywatelskiej, nie tylko deklarowanej, ale również faktycznej, należałoby wykorzystać formułując kierunki rozwoju polityki kulturalnej gmin objętych funkcjonowaniem LGD.

3.3 Ocena stopnia wykorzystania infrastruktury kulturalnej w gminie i propozycje zmian w tym zakresie

Respondentów poproszono o dokonanie oceny wykorzystania infrastruktury kulturalnej w zakresie działań związanych z zaspokojeniem potrzeb lokalnych społeczności. Ankietowani mieli do dyspozycji skalę 4 punktową, na której ocena bardzo dobra przyjmowała wartość 4, raczej dobra – 3, raczej zła – 2, a także bardzo zła – 1. Każdy biorący udział w badaniu miał dokonać oceny stopnia wykorzystania obiektów zestawionych w pytaniu ankiety, pod warunkiem ich występowania na terenie danej gminy.

Na podstawie odpowiedzi respondentów dokonano wyliczeń średniej arytmetycznej oceny wykorzystania infrastruktury kulturalnej. Do wyliczenia średniej nie uwzględniono tzw. „braków danych”, co oznacza, że średnia została wyliczona w stosunku do liczby tzw. odpowiedzi ważnych, co ukazano w tabeli 20. W tabeli nie uwzględniono obiektów infrastruktury kulturalnej, które występują tylko w kilku analizowanych gminach, jak np. kina, galerie, pomniki, czy też sceny koncertowe.

Analizując różnice pomiędzy średnimi ocenami wykorzystania poszczególnych obiektów infrastruktury na cele kulturowe można zauważyć, że najwyższe noty w tym zakresie nadano: szkołom (średnia 3,31), domom kultury (3,15), kościołom i cerkwiom (3,01), a także świetlicom wiejskim (2,76). Można także zauważyć wyraźne różnice pomiędzy średnimi ocenami kulturowej roli wspomnianych obiektów w odniesieniu do poszczególnych gmin:

a) w zakresie kulturowego wykorzystania szkół najlepiej wypadły:

- Gmina Czyżew (średnia 3,52),
- Gmina Nowe Piekuty (średnia 3,43),
- Gmina Szepietowo (średnia 3,42);

b) w zakresie kulturowego wykorzystania gminnych ośrodków kultury najlepiej wypadły:

- Gmina Czyżew (3,68),
- Miasto Brańsk (3,20),
- Gmina Szepietowo (3,19);

c) w zakresie kulturowego wykorzystania kościołów i cerkwi najlepiej wypadły:

- Gmina Wysokie Mazowieckie (3,41),
- Miasto Brańsk (3,26),
- Gmina Nowe Piekuty (3,07);

d) w zakresie kulturowego wykorzystania świetlic wiejskich najlepiej wypadły:

- Gmina Rudka (3,22),
- Gmina Brańsk (3,06),
- Gmina Ciechanowiec (2,95).

Tabela 20. Średnia ocena wykorzystania infrastruktury kulturalnej w poszczególnych gminach LGD

Infrastruktura/ gmina/	świetlice wiejskie	domy kultury	szkoły	muzea	zabytki	kościóły i cerkwie	izby pamięci
Miasto Brańsk	2,55	3,20	3,19	2,42	2,60	3,26	2,86
Gmina Brańsk	3,06	3,00	3,28	1,75	2,64	2,89	2,25
Gmina Ciechanowiec	2,95	3,17	3,10	3,27	3,00	2,79	2,33
Gmina Czyżew	2,46	3,68	3,52	2,25	2,33	2,84	2,50
Gmina Klukowo	2,68	3,12	3,33	2,00	2,54	2,86	2,50
Gmina Kulesze Kościelne	2,68	2,89	3,24	1,80	2,76	2,89	2,00
Gmina Nowe Piekuty	2,38	2,89	3,43	2,83	2,82	3,07	3,00
Gmina Rudka	3,22	2,67	3,26	2,60	3,00	3,00	2,60
Gmina Szepietowo	2,67	3,19	3,42	2,00	2,71	3,05	2,57
Gmina Wysokie Mazowieckie	2,75	3,05	3,27	2,80	3,15	3,41	3,00
Ogółem	2,76	3,15	3,31	2,49	2,75	3,01	2,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Kontynuując problem obecnego wykorzystania infrastruktury poszczególnych gmin do rozwoju lokalnej oferty kulturalnej mieszkańców LGD zapytano o ich własne sugestie związane z możliwościami wykorzystania istniejących obiektów na cele kulturotwórcze, ukierunkowane za zaspokojenie potrzeb społeczeństwa. Generalnie rzecz biorąc ankietowani wykazali się niezwykłą pomysłowością w generowaniu pomysłów związanych z rozszerzeniem lokalnej oferty kulturalnej, dostosowując swoje sugestie do specyfiki danego obiektu:

- a) w odniesieniu do świetlic wiejskich ankietowani najczęściej sugerowali rozwój takich składników oferty kulturalnej jak: spotkania mieszkańców, spotkania z ciekawymi ludźmi, imprezy integrujące społeczność lokalną, imprezy kultywujące lokalną tożsamość i tradycje, pogadanki i szkolenia dla różnych kategorii społecznych i grup mieszkańców (dla kobiet, seniorów, rolników, itd.), imprezy dla dzieci, wystawy lokalnych artystów, tworzenie kół zainteresowań,

- b) w odniesieniu do domów kultury: organizacja imprez plenerowych, festynów, wystaw, przeglądów artystycznych, kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży, organizacja konkursów dla różnych grup mieszkańców,
- c) w odniesieniu do szkół: organizacja zajęć pozalekcyjnych obejmujących naukę gry na instrumentach, taniec, organizacja historycznych lekcji otwartych, organizacja imprez sportowych, koncertów, spotkań z ciekawymi osobowościami,
- d) w odniesieniu do kin: organizacja tematycznych przeglądów filmowych, przeglądy filmów niszowych, organizacja występów kabaretów, rozbudowa i aktualizacja repertuaru,
- e) w odniesieniu do muzeów: imprezy plenerowe, pokazy i wystawy,
- f) w odniesieniu do galerii: organizacja wystaw prac młodzieży,
- g) w odniesieniu do zabytków: tworzenie szlaków zwiedzania zabytków, promocja obiektów stanowiących walor historyczny gminy,
- h) w odniesieniu do pomników: uroczyste obchody rocznic patriotycznych,
- i) w odniesieniu do kościołów i cerkwi: wystawy o tematyce religijnej, przeglądy muzyki religijnej, imprezy organizowane przez parafie, pokazy filmów o tematyce religijnej,
- j) w odniesieniu do scen koncertowych: koncerty cykliczne, występy młodych talentów, pokazy artystyczne,
- k) w odniesieniu do izb pamięci: wystawy związane z lokalnymi tradycjami, imprezy patriotyczno-historyczne.

Odpowiedzi respondentów z każdej z gmin zamieszczono w tabelach ujętych w tekście niniejszego podrozdziału. Mieszkańcy niektórych gmin wykazali się niezwykłą inwencją w „podpowiadaniu” możliwości wykorzystania lokalnych obiektów na cele kulturalne. Do takich aktywnych gmin zaliczyć można: Miasto Brańsk, Gminę Ciechanowiec, a także Gminę Czyżew Osada.

Poniżej omówiono propozycje mieszkańców każdej z gmin w porządku alfabetycznym.

Mieszkańcy Gminy Brańsk w swoich ankietach położyli szczególny nacisk na większe wykorzystanie świetlic wiejskich (organizacja spotkań, pogadanek, szkoleń dla mieszkańców), a także na zwiększenie aktywności kulturalnej placówek oświatowych (rozbudowa oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, m.in. poprzez naukę tańca, gry na instrumentach czy też rozgrywki sportowe). Osoby ankietowane z Gminy

Brańsk oczekują także kulturotwórczej roli ze strony parafii, oczekując od niej organizacji imprez i koncertów o charakterze religijnym.

Tabela 21. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Brańsk

Rodzaj infrastruktury kultury	Propozycje
Świetlice wiejskie	organizowanie spotkań mieszkańców wsi spotkania i pogadanki na różny temat przeeglądy artystyczne spotkania z ciekawymi ludźmi szkolenia mieszkańców
Domy kultury	uczestniczenie w życiu kulturalnym wsi
Szkoły	nauka tańca, nauka gry na instrumentach, imprezy/zawody sportowe imprezy dla dzieci festyny
Kościóły i cerkwie	imprezy organizowane przez parafie wystawy związane z kultem religijnym koncerty o tematyce religijnej
Izby pamięci	wystawy tradycji regionalnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Mieszkańcy Miasta Brańsk zaproponowali najwięcej opcji potencjalnego wykorzystania infrastruktury z zakresu kultury. Propozycje były bardzo różnorodne, nawiązujące zarówno do imprez o charakterze ogólnym skierowanych do wszystkich grup i kategorii mieszkańców (np. potańcówki ludowe), jak też do imprez o charakterze specjalistycznym nawiązujących do lokalnej tożsamości historycznej i kulturowej (jak np. organizacja imprez mających na celu przypomnienie oraz utrwalenie tradycji ludowych/ lokalnego rękodzieła czy pokazy sztuki ludowej).

Tabela 22. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Mieście Brańsk

Rodzaj infrastruktury kultury	Propozycje
Świetlice wiejskie	potanćówki ludowe organizacja imprez mających na celu przypomnienie oraz utrwalenie tradycji ludowych/ lokalnego rękodzieła pokazy sztuki ludowej koła zainteresowań spotkania z artystami/ciekawymi ludźmi organizacja imprez sołeckich warsztaty dla gospodyń wiejskich, młodzieży, dzieci przeeglądy artystyczne pikniki dla rodzin wystawy malarskie, historyczne
Domy kultury	kurs florystyki wystawy obrazów organizacja kursów, np. tańca festyny przeeglądy konkursy imprezy plenerowe imprezy rodzinne szkolenia dla mieszkańców
Szkoły	kursy doszkalające dla mieszkańców imprezy/zawody sportowe np. mecze międzyzakładowe, turnieje pikniki rodzinne rozdawanie darmowych książek
Zabytki	stworzenie szlaku dla zorganizowanych grup wycieczkowych lub osób indywidualnych
Kościóły i cerkwie	koncerty organowe, muzyki kościelnej
Sceny koncertowe	imprezy kulturalne
Izby pamięci	imprezy rozwijające patriotyzm organizacja dni otwartych spotkania z osobistościami, ludźmi zasłużonymi
Inne, jakie?	wieczorki zapoznawcze zawody wędkarskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Kolejną gminą, której mieszkańcy bardzo aktywnie podeszli do składania propozycji aktywizacji kulturalnej społeczności okazała się Gmina Ciechanowiec. Ankietowani sugerowali częstszą organizację większej liczby wydarzeń kulturalnych ukierunkowanych na mieszkańców reprezentujących wszystkie kategorie wiekowe, zarówno dzieci jak i młodzież, a także osoby starsze. Proponowali organizację imprez plenerowych czy zawodów sportowych, ale także wydarzeń bardziej elitarnych, jak np. spotkania z ciekawymi ludźmi czy koncerty. Mieszkańcy proponują położyć duży nacisk na aktywizację społeczności poprzez organizację konkursów, np. lokalnych talentów, plastycznych, muzycznych, itd.

Tabela 23. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Ciechanowiec

Rodzaj infrastruktury kultury	Propozycje
Świetlice wiejskie	zebrania i spotkania mieszkańców imprezy organizowane z inicjatyw mieszkańców festyny wiejskie, imprezy okolicznościowe organizacja szkoleń, kursów, warsztatów, pokazów spotkania młodzieży, zabawy wiejskie, dyskoteki dla dzieci
Domy kultury	pokazy zespołów tanecznych, wokalnych zajęcia plastyczne, zajęcia muzyczne organizacja spotkań, wieczorów z aktorami, pisarzami, sławnymi ludźmi/spotkania autorskie konkursy wiedzy o mieście, województwie itp., konkursy plastyczne, konkursy muzyczne koncerty lokalnych talentów wystawy promocja twórczości wszelkich przedsięwzięć o charakterze artystycznym, edukacyjnym zajęcia sportowe, rekreacyjne (szachy)
Kina - brak obiektu	kino samochodowe, stworzenie czynnego kina i organizacją przeglądów filmów tematycznych
Szkoły	spotkania ze znanymi osobami, aktorami, poetami, pisarzami/spotkania z ciekawymi/sławnymi ludźmi koncerty muzyczne wystawianie imprez artystycznych dla rodzin i mieszkańców przygotowanych przez dzieci pogadanki dla młodzieży
Muzea	wystawy, pokazy, imprezy plenerowe rozwijanie działalności muzeum w sposób interaktywny
Zabytki	imprezy plenerowe, oferta zwiedzania
Pomniki	koncerty
Kościóły i cerkwie	koncerty
Izby pamięci	spotkania z ciekawymi ludźmi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Bardzo wiele sugestii co do organizacji kategorii wydarzeń kulturalnych w gminie złożyli także mieszkańcy Gminy Czyżew proponując uaktywnienie m.in. działalności kina, a także organizację tematycznych pokazów filmowych. Duży nacisk został także położony na organizację różnego rodzaju działań mających na celu budowanie świadomości historycznej najmłodszych mieszkańców gminy, jak np. organizacja lekcji otwartych dotyczących lokalnych wydarzeń historycznych.

Tabela 24. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Czyżew Osada

Rodzaj infrastruktury kultury	Propozycje
Domy kultury	organizowanie spotkań kulturalnych dla mieszkańców organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców występy i spotkania z ciekawymi ludźmi organizacja konkursów dla dzieci, młodzieży i dorosłych wystawy imprezy masowe festyny rekonstrukcje wydarzeń historycznych zajęcia artystyczne występy artystyczne profesjonalnych grup organizowanie szkoleń dla rolników kawiarenki internetowe widowiska teatralne koncerty występy kabaretów
Kina	zwiększenie liczby przedstawień i projekcji filmów dla dzieci i dla dorosłych aktywacja kina w GOKu organizacja pokazów filmowych (np. twórczość wybitnych reżyserów filmowych) projekcje filmów/stały program projekcji
Szkoły	spotkania z ciekawymi ludźmi konkursy inscenizacje możliwość pokazania swoich osiągnięć wszystkim mieszkańcom (festyny, zawody, konkursy) zbieranie pamiątek prezentacje dla środowiska wystawy akademie wykłady organizacja lekcji otwartych dotyczących lokalnych wydarzeń historycznych
Zabytki	opis zabytków tworzenie tras do zwiedzania
Pomniki	patriotyczne obchody rocznicowe uroczystości rocznicowe
Kościóły i cerkwie	organizacja koncertów muzyki religijnej/z udziałem chórów kościelnych czy zespołów wykonujących muzykę religijną propagowanie śpiewu wśród mieszkańców (schola, chór)
Sceny koncertowe	koncerty, konkursy
Inne, jakie? Boisko „Orlik”	imprezy sportowe i zawody
Inne, jakie? Gospodarstwa agroturystyczne	zwiększenie bazy gospodarstw agroturystycznych przez zachęcenie rolników do tej formy działalności gospodarczej
Inne, jakie? Ścieżki rowerowe	stworzenie możliwości wytyczenia tras na ścieżki rowerowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Mieszkańcy Gminy Klukowo sugerowali poszerzenie oferty kół zainteresowań funkcjonujących w świetlicach wiejskich, jak też rozbudowę działań promocyjnych twórczości lokalnych artystów.

Tabela 25. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Klukowo

Rodzaj infrastruktury kultury	Propozycje
Świetlice wiejskie	kółka zainteresowania
Domy kultury	zajęcia muzyczne, chór młodzieżowy wystawy, np. fotografii, twórczość ludowa
Szkoły	kółko teatralne
Inne, jakie?	imprezy plenerowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Mieszkańcy Gminy Kulesze Kościelne zaproponowali szersze wykorzystanie świetlic wiejskich na spotkania aktywizujące społeczność wsi poprzez organizację spotkań dla określonych grup mieszkańców: młodzieży, kobiet, a także poprzez imprezy sportowe i towarzyskie. Podkreślano także możliwość wykorzystania zabytkowego kościoła na organizację koncertów religijnych, czy też pokazywania filmów o tematyce religijnej.

Tabela 26. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Kulesze Kościelne

Rodzaj infrastruktury kultury	Propozycje
Świetlice wiejskie	spotkania dla młodzieży, imprezy/spotkania integracyjne zapraszanie ciekawych ludzi szkolenia mieszkańców imprezy sportowe i towarzyskie, pogadanki dla kobiet spotkania i imprezy lokalnej społeczności
Szkoły	zajęcia artystyczne koncerty muzyki poważnej szkolenia, kółka zainteresowań organizacja zawodów, organizacja konkursów zapraszanie ciekawych ludzi
Kościóły i cerkwie	koncerty religijne, wyświetlanie filmów religijnych koncerty muzyki organowej imprezy organizowane przez parafię

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Z kolei mieszkańcy Gminy Nowe Piekuty położyli nacisk na rozwój oferty świetlic wiejskich poprzez organizację imprez kulturalnych dla dzieci i młodzieży, jak też spotkań i pogadanek dla starszych reprezentantów lokalnej społeczności.

Bardzo wiele propozycji złożyli mieszkańcy Nowych Piekut w stosunku do placówek oświatowych, sugerując rozwój oferty spędzania czasu dla młodzieży poprzez m.in. organizację nauki tańca, gry na instrumentach czy powołanie kółka teatralnego.

Tabela 27. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Nowe Piekuty

Rodzaj infrastruktury kultury	Propozycje
Świetlice wiejskie	spotkania z dziećmi i młodzieżą zajęcia artystyczne organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi szkolenia mieszkańców np. kulinarne imprezy sportowe i towarzyskie imprezy/spotkania integracyjne pogadanki dla kobiet o różnych sprawach spotkania i imprezy lokalnej społeczności
Domy kultury	wystawy spotkania zajęcia pozalekcyjne rozwijające talenty dzieci i młodzieży
Szkoły	organizowanie zajęć artystycznych koncerty muzyki poważnej wykorzystanie pracowni komputerowych na kursy szkoleniowe kółka zainteresowań np. teatralne kafeteria internetowa nauka tańca konkursy zawody sportowe nauka gry na gitarze obchody rocznicowe
Kościoły i cerkwie	koncerty religijne koncerty muzyki organowej imprezy organizowane przez parafię wystawy związane z kultem religijnym
Sceny koncertowe	koncerty występy „młodych talentów”
Izby pamięci	wystawy regionalnych tradycji
Inne, jakie? boiska sportowe	zawody sportowe
Inne, jakie?	w małych miejscowościach stworzyć miejsca wypoczynku np. park

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Dość rozbudowaną listę propozycji wykorzystania lokalnej infrastruktury kulturalnej zaproponowali także mieszkańcy Gminy Rudka. Wśród sugestii szczególnie wartych podkreślenia znalazły się takie, by szkoła bardziej ukierunkowała się na całe środowisko gminne i organizowała imprezy nie tylko dla dzieci, ale także dla całych rodzin, m. in. poprzez udostępnianie własnych terenów czy obiektów sportowych. Mieszkańcy Rudki sugerują także wykorzystanie istniejących na terenie gminy zabytków do rozwoju edukacji historycznej i kulturowej społeczności zamieszkującej ten obszar.

Tabela 28. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Rudka

Rodzaj infrastruktury kultury	Propozycje
Świetlice wiejskie	zapraszanie/spotkania ciekawych ludzi/osobowościami różnych dziedzin życia organizowanie imprez wyświetlanie filmów organizacja spotkań mieszkańców organizacja kursów organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży
Domy kultury	organizowanie imprez kulturalnych, zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań
Szkoły	wykorzystanie bazy szkolnej do imprez masowych udostępnianie lokali na potrzeby środowiska lokalnego organizacja zawodów organizacja konkursów
Zabytki	propagowanie walorów kulturowych dbanie o tradycje historyczne, przypominanie historii
Kościóły i cerkwie	organizacja konkursu pieśni religijnych organizacja koncertów pieśni kościelnej
Sceny koncertowe	organizacja przedstawień, występów, koncertów, festynów zapraszanie znanych i ciekawych osób, aktorów itp.
Inne, jakie?	zapraszanie piosenkarzy, aktorów, zespołów organizacja „majówek” organizowanie występów aktorów, znanych zespołów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Propozycje rozwoju oferty kulturalnej zasugerowane przez mieszkańców Szepietowa nie różnią się znacznie od propozycji osób ankietowanych reprezentujących inne gminy. Respondenci z Szepietowa podkreślają jednak konieczność zmian w ofercie kina poprzez wzbogacenie i aktualizację jego repertuaru oraz organizowanie tematycznych pokazów filmowych.

Tabela 29. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Szepietowo

Rodzaj infrastruktury kultury	Propozycje
Świetlice wiejskie	organizacja imprez z dziećmi organizacja spotkań dla dorosłych organizacja zabaw edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
Domy kultury	festyny na świeżym powietrzu organizowanie większej liczby spotkań i koncertów ciekawych zespołów i ludzi imprezy dla dzieci kółka zainteresowań spotkania emerytów konkursy młodzieży z pobliskich gmin (tańce, piosenki)
Kina	wzbogacenie oferty filmowej wyświetlanie seansów organizowanie tematycznych pokazów filmowych pokazanie wszystkich nowości filmowych
Szkoły	zawody organizowanie konkursów turnieje
Galerie	prace młodzieży/wystawy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W przypadku mieszkańców Gminy Wysokie Mazowieckie należy podkreślić, że ich odpowiedzi dotyczyły nie tylko infrastruktury kultury samej gminy, ale także Miasta Wysokie Mazowieckie, ponieważ wielu mieszkańców gminy korzysta z oferty miasta.

Mieszkańcy Gminy Wysokie Mazowieckie położyli nacisk na rozwój działalności domów kultury poprzez organizację widowisk teatralnych, rekonstrukcji historycznych, konkursów dla mieszkańców, spotkań z ciekawymi ludźmi. Zaproponowano także organizację przeglądu filmów niszowych w miejscowym kinie. Ciekawym pomysłem jest także organizacja otwartych lekcji historii, podczas których wszyscy mieszkańcy zainteresowani dziejami swojego regionu mogliby zdobyć wiedzę na temat lokalnej historii.

Tabela 30. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Wysokie Mazowieckie

Rodzaj infrastruktury kultury	Propozycje
Domy kultury	organizowanie spotkań kulturalnych organizowanie spotkań edukacyjnych występy i spotkania z ciekawymi ludźmi organizacja konkursów dla dzieci, młodzieży i dorosłych wystawy imprezy masowe, festyny rekonstrukcje wydarzeń historycznych zajęcia artystyczne występy artystyczne profesjonalnych grup widowiska teatralne koncerty
Kina	niszowe filmy występy kabaretów
Szkoły	spotkania z ciekawymi ludźmi konkursy inscenizacje prezentacja swoich osiągnięć organizacja lekcji otwartych dotyczących lokalnych wydarzeń historycznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Zestawione w powyższych tabelach propozycje wykorzystania obiektów infrastruktury kulturalnej funkcjonującej w obrębie 10 gmin wchodzących w strukturę LGD, mogą stanowić przydatny drogowskaz dla władz gminnych, odpowiedzialnych za tworzenie lokalnej oferty kulturalnej.

3.4 Sugestie mieszkańców co do organizacji konkretnych form imprez kulturalnych w analizowanych gminach

Ostatnie pytanie ankiety stanowiło właściwie uzupełnienie do pytania związanego z propozycjami organizacji konkretnych form imprez kulturalnych w poszczególnych gminach. Respondentów zapytano jak oceniają potrzebę organizacji w swojej gminie wymienionych w kwestionariuszu rodzajów imprez kulturalnych. Ankietowani mieli za zadanie dokonanie oceny na skali trójstopniowej: 3 – bardzo potrzebne, 2 – potrzebne w umiarkowanym stopniu, 1 – w ogóle niepotrzebne. Wykorzystanie tego typu skali w kwestionariuszu pozwoliło na wyliczenie średniej ukazującej znaczenie/wagę konkretnej formy wydarzenia kulturalnego dla społeczności zamieszkującej teren LGD.

Zabieg polegający na wyliczeniu średniej pozwolił na zdiagnozowanie, że szczególnie pożądanymi formami życia kulturalnego w opinii ankietowanych osób okazały się:

- imprezy dla dzieci (średnia ocena 2,74),
- zawody sportowe (średnia ocena 2,64),
- spotkania i pogadanki dla starszych mieszkańców (średnia ocena 2,61),
- pikniki dla rodzin (średnia ocena 2,61),
- festyny (średnia ocena 2,56).

Do imprez kulturalnych poświadczanych w umiarkowanym stopniu przez mieszkańców LDG zaliczyć można:

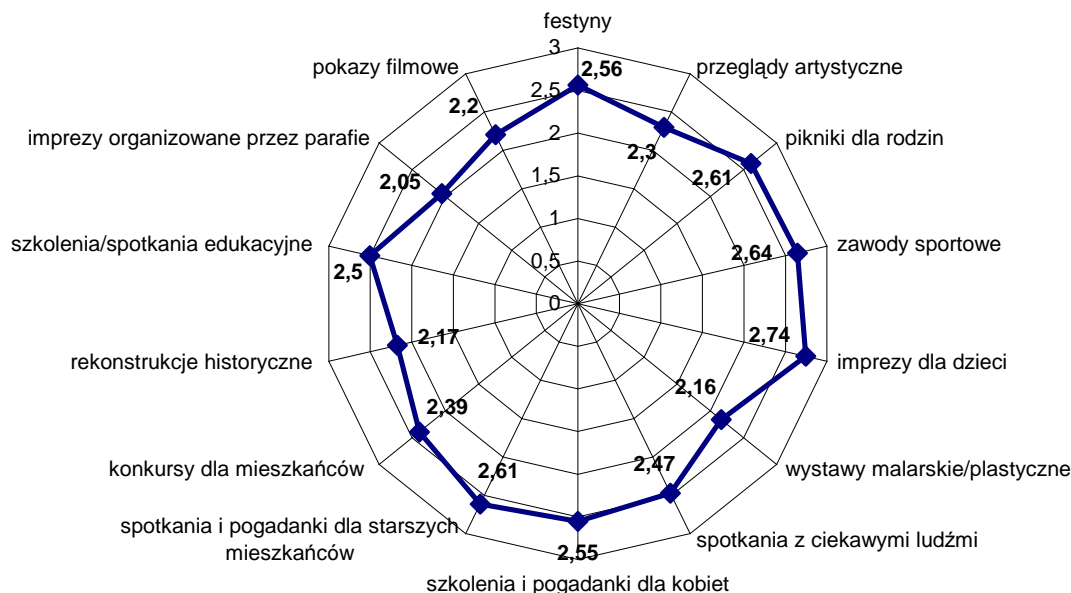
- spotkania edukacyjne/szkolenia (średnia ocena 2,5)
- spotkania z ciekawymi ludźmi (średnia ocena 2,47),
- konkursy dla mieszkańców (średnia ocena 2,49),
- przeglądy artystyczne (średnia ocena 2,3).

Imprezy kulturalne w najmniejszym stopniu poświadczane przez respondentów to:

- imprezy organizowane przez parafie (średnia ocena 2,05),
- wystawy malarskie/plastyczne (średnia ocena 2,16),
- rekonstrukcje historyczne (średnia ocena 2,17),
- pokazy filmowe (średnia ocena 2,2).

Wykres 3. Średnie oceny potrzeby organizacji konkretnych imprez kulturalnych w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Średnie ocen wskazujące na potrzebę organizacji konkretnych form imprez kulturalnych w opinii ankietowanych mieszkańców LGD były zróżnicowane w zależności od miejsca zamieszkania osoby biorącej udział w ankiecie. I tak:

- mieszkańcy Miasta Brańsk silniej niż mieszkańcy innych gmin odczuwają potrzebę organizacji na terenie ich miejscowości takich form imprez kulturalnych jak: festyny, przeglądy artystyczne, koncerty, rekonstrukcje historyczne, czy też imprezy parafialne,
- mieszkańcy Gminy Brańsk silniej niż mieszkańcy innych gmin odczuwają potrzebę organizacji na terenie ich miejscowości festynów, wystaw malarskich/artystycznych, szkoleń i pogadanek dla kobiet oraz szkoleń i pogadanek dla seniorów,

- mieszkańcy Gminy Ciechanowiec silniej niż mieszkańcy innych analizowanych gmin odczuwają potrzebę organizacji wydarzeń kulturalnych w swojej okolicy, w szczególności zaś silniej niż reprezentanci innych gmin widzą potrzebę organizacji na terenie gminy następujących eventów: imprezy dla dzieci, zawody sportowe, pikniki dla rodzin, szkolenia i pogadanki dla kobiet,
- mieszkańcy Gminy Czyżew silniej niż mieszkańcy innych gmin odczuwają potrzebę organizacji na terenie imprez dla dzieci,
- w Klukowie z kolei wyraźniej niż w innych gminach wyrażana jest potrzeba organizacji szkoleń i pogadań dla kobiet, spotkań dla seniorów, pikników dla rodzin oraz konkursów dla mieszkańców,
- mieszkańcy Gminy Kulesze Kościelne podkreślają potrzebę organizacji spotkań i pogadań dla seniorów, szkoleń dla mieszkańców, spotkań z ciekawymi ludźmi,
- mieszkańcy Gminy Nowe Piekuty wyraźniej niż mieszkańcy innych analizowanych gmin odczuwają potrzebę organizacji imprez dla dzieci, a także konkursów dla mieszkańców,
- w Gminie Rudka mieszkańcy podkreślają wagę organizacji zawodów sportowych, spotkań z ciekawymi ludźmi i szkoleń dla mieszkańców,
- mieszkańcy Gminy Szepietowo odczuwają potrzebę organizacji zawodów sportowych, pikników dla rodzin, a także festynów i koncertów,
- mieszkańcy Gminy Wysokie Mazowieckie silniej niż inni ankietowani odczuwają potrzebę organizacji pokazów filmowych.

Preferencje co do potrzeb organizacji konkretnych imprez kulturalnych były nieznacznie zróżnicowane ze względu na płeć osób ankietowanych. Kobiety częściej niż mężczyźni deklarowały potrzebę organizacji w gminie festynów czy też szkoleń i spotkań dla mieszkańców. Mężczyźni natomiast podkreślali potrzebę organizacji pikników dla rodzin, zawodów sportowych, czy też spotkań z ciekawymi ludźmi.

Tabela 31. Średnie oceny potrzeby organizacji poszczególnych form imprez kulturalnych w analizowanych gminach

Gmina/ formy imprez kulturalnych	KON	FES	P-A	P-R	Z-S	I-D	W-M	S-CL	S-P-K	S-P-S	K-M	R-H	S-S-E	I-P	P-F
Miasto Brańsk	2,44	2,68	2,54	2,62	2,64	2,90	2,00	2,35	2,29	2,24	2,26	2,39	2,41	2,27	2,29
Gmina Brańsk	2,30	2,70	2,21	2,72	2,68	2,62	2,42	2,52	2,68	2,79	2,41	1,93	2,64	2,00	1,89
Gmina Ciechanowiec	2,48	2,58	2,48	2,76	2,86	2,86	2,35	2,68	2,70	2,74	2,50	2,48	2,55	2,33	2,39
Gmina Czyżew	2,32	2,30	2,30	2,26	2,65	2,78	2,08	2,23	2,11	2,20	2,26	2,35	2,26	2,00	2,30
Gmina Klukowo	2,30	2,60	2,11	2,79	2,63	2,62	2,09	2,55	2,86	2,87	2,50	2,07	2,60	1,78	1,75
Gmina Kulesze Kościelne	2,27	2,50	2,21	2,69	2,57	2,61	2,20	2,62	2,68	2,86	2,53	1,93	2,57	1,80	1,87
Gmina Nowe Piekuty	2,41	2,63	2,08	2,52	2,59	2,95	2,00	2,50	2,56	2,35	2,64	2,21	2,41	2,18	2,33
Gmina Rudka	2,39	2,67	2,35	2,62	2,82	2,76	2,18	2,60	2,56	2,60	2,35	2,36	2,56	2,30	2,41
Gmina Szepietowo	2,43	2,71	2,37	2,74	2,83	2,65	2,21	2,43	2,65	2,65	2,33	2,07	2,52	1,72	2,24
Gmina Wysokie Mazowieckie	2,15	2,27	2,11	2,45	2,13	2,64	2,17	2,32	2,38	2,62	2,21	1,54	2,44	2,00	2,45
Ogółem	2,35	2,56	2,30	2,61	2,64	2,74	2,16	2,47	2,55	2,61	2,39	2,17	2,50	2,05	2,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Objaśnienia skrótów:

Koncerty KON Imprezy dla dzieci	Festyny FES Wystawy malarzskie/plastyczne	Przeglądy artystyczne P-A spotkania z ciekawymi ludźmi	Pikniki dla rodzin P-R szkolenia i pogadanki dla kobiet	Zawody sportowe Z-S spotkania i pogadanki dla starszych mieszkańców
I-D Konkursy dla mieszkańców	W-M Rekonstrukcje historyczne	S-CL Szkolenia/spotkania edukacyjne	S-P-K Imprezy organizowane przez parafie	S-P-S Pokazy filmowe
K-M	R-H	S-S-E	I-P	P-F

Tabela 32. Średnie oceny potrzeby organizacji poszczególnych form imprez kulturalnych a płeć respondentów

Gmina/ formy imprez kulturalnych	KON	FES	P-A	P-R	Z-S	I-D	W-M	S-CL	S-P-K	S-P-S	K-M	R-H	S-S-E	I-P	P-F
Kobiety	2,35	2,61	2,30	2,59	2,60	2,75	2,16	2,40	2,53	2,56	2,45	2,18	2,52	2,13	2,30
Mężczyźni	2,37	2,44	2,29	2,69	2,74	2,72	2,17	2,64	2,57	2,73	2,29	2,13	2,44	1,87	2,00
Ogółem	2,35	2,56	2,30	2,61	2,64	2,74	2,16	2,47	2,55	2,61	2,39	2,17	2,50	2,05	2,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Objaśnienia skrótów:

Koncerty

KON

Imprezy dla dzieci

I-D

Konkursy dla mieszkańców

K-M

Festyny

FES

Wystawy
malarzkie/plastyczne

W-M

Rekonstrukcje historyczne

R-H

Przeglądy artystyczne

P-A

spotkania z ciekawymi ludźmi

S-CL

Szkolenia/spotkania edukacyjne

S-S-E

Pikniki dla rodzin

P-R

szkolenia i pogadanki dla
kobiet

S-P-K

Imprezy organizowane
przez parafie

I-P

Zawody sportowe

Z-S

spotkania i pogadanki
dla starszych mieszkańców

S-P-S

Pokazy filmowe

P-F

Tabela 33 Średnie oceny potrzeby organizacji poszczególnych form imprez kulturalnych a wiek respondentów

Gmina/ formy imprez kulturalnych	KON	FES	P-A	P-R	Z-S	I-D	W-M	S-CL	S-P-K	S-P-S	K-M	R-H	S-S-E	I-P	P-F
18-24	2,71	2,77	2,50	2,65	2,76	2,58	2,13	2,31	2,26	2,33	2,60	2,56	2,76	2,40	2,65
25-34	2,25	2,55	2,06	2,52	2,39	2,75	2,06	2,46	2,61	2,67	2,41	2,13	2,61	1,95	2,20
35-49	2,23	2,54	2,40	2,62	2,76	2,70	2,25	2,46	2,58	2,64	2,31	1,96	2,35	1,99	2,08
50-64	2,68	2,51	2,61	2,78	2,78	2,91	2,30	2,75	2,52	2,67	2,48	2,52	2,39	2,33	2,14
Ogółem	2,35	2,56	2,30	2,61	2,64	2,74	2,16	2,47	2,55	2,61	2,39	2,17	2,50	2,05	2,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Objaśnienia skrótów:

Koncerty

KON

Imprezy dla dzieci

I-D

Konkursy dla mieszkańców

K-M

Festyny

FES

Wystawy
malarskie/plastyczne

W-M

Rekonstrukcje historyczne

R-H

Przeglądy artystyczne

P-A

spotkania z ciekawymi ludźmi

S-CL

Szkolenia/spotkania edukacyjne

S-S-E

Pikniki dla rodzin

P-R

szkolenia i pogadanki dla
kobiet

S-P-K

Imprezy organizowane
przez parafie

I-P

Zawody sportowe

Z-S

spotkania i pogadanki
dla starszych mieszkańców

S-P-S

Pokazy filmowe

P-F

Kolejną zmienną różnicującą potrzeby mieszkańców w zakresie imprez kultury był wiek ankietowanych. Osoby najmłodsze – między 18 a 24 rokiem życia - częściej niż inni ankietowani wyrażali potrzebę organizacji w ich gminie takich form życia kulturalnego jak: koncerty, festyny, konkursy dla mieszkańców czy też szkolenia edukacyjne oraz pokazy filmowe.

Ankietowani w wielu 25-34 lata podkreślali wagę organizacji takich wydarzeń kulturalnych jak: szkolenia/spotkania edukacyjne, pogadanki dla kobiet.

Dla osób między 35 a 49 rokiem życia szczególnie istotna wydaje się organizacja na terenie ich gmin: zawodów sportowych, a także wystaw malarskich/plastycznych.

Najstarsi ankietowani podkreślają wagę organizacji: pikników dla całych rodzin, imprez dla dzieci, spotkań z ciekawymi ludźmi, a także konkursów dla mieszkańców.

4. Wnioski i rekomendacje

W ostatnich latach kultura i jej rozwój nabierają nowego wymiaru. Kulturowanie i tworzenie własnych tradycji kulturalnych i artystycznych staje się wartością szczególną, ważną nie tylko dla świadomości członka lokalnej społeczności, ale zmieniającą pozytywnie wizerunek regionu, począwszy od najniższego jej szczebla, czyli gminy.

Samorzady gminne odgrywają ważną rolę w kształtowaniu dostępu obywateli do oferty kulturalnej. Do ich zadań należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Dotyczy to również spraw związanych z kulturą (w tym z bibliotekami gminnymi i innymi instytucjami kultury) oraz ochroną zabytków i opieką nad zabytkami.

Gminy sprawują mecenat nad działalnością kulturalną, polegający na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych. Realizuje się to m.in. przez finansowanie (tworzenie i prowadzenie) samorządowych instytucji kultury i projektów kulturalnych z budżetów poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.

W powyższym kontekście niezwykle ważne staje się rozpoznanie potrzeb mieszkańców co do preferowanych form spędzania czasu wolnego, w tym też co do preferowanych form uczestnictwa w kulturze. Wiedza ta może stać się niezwykle użyteczna w wyznaczeniu kierunków działania samorządu, związanych z kształtowaniem polityki rozwoju kultury uwzględniającej oczekiwania lokalnej społeczności.

Podsumowując niniejszy raport mający na celu diagnozę potrzeb kulturalnych mieszkańców LGD „Kraina Bobra”, a tym samym określenie kierunków rozwoju polityki kulturalnej tego obszaru, należałoby zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- Mieszkańcy LGD preferują domowo-rodzinne formy spędzania czasu wolnego: bierny wypoczynek w domu, oglądanie TV, czytanie książek czy też korzystanie z Internetu.
- Mniej więcej co drugi z ankietowanych swój czas wolny poświęca na ruch, rekreację i aktywny wypoczynek poprzez spacer lub uprawianie sportu.
- Około 14% ankietowanych uczestniczy w imprezach kulturalnych organizowanych na terenie swojej miejscowości lub miejscowości sąsiednich.
- Formy uczestnictwa w kulturze mieszkańców LGD są uwarunkowane nie ich preferencjami i zainteresowaniami, ale także dostępnością do infrastruktury i oferty kulturalnej. W związku z tym powszechną formą kontaktu osób ankietowanych z kulturą jest udział w festynie. Blisko 92% spośród biorących udział w badaniu uczestniczyło w festynie w 2009 roku. Dość popularną formą rozrywki mieszkańców LGD jest także oglądanie filmów na DVD. Ponad ¾ biorących udział w badaniu przyznało, że w 2009 roku przeczytało chociaż jedną książkę, a blisko 70% obejrzało co najmniej raz film w kinie. Co drugi ankietowany brał udział w roku poprzedzającym badanie w imprezie sportowej, a co trzeci w imprezie szkolnej organizowanej przez placówkę oświatową, do której uczęszczają jego dzieci.
- Dość dobrze prezentuje się korzystanie osób ankietowanych z tzw. „elitarnych” form udziału w kulturze, jak teatr, muzeum, koncert. Co trzeci biorący udział w badaniu był w 2009 roku co najmniej raz w muzeum, a co czwarty w teatrze i na koncercie.
- Blisko 40% ankietowanych pozytywnie oceniło ofertę kulturalną swojej miejscowości i najbliższej okolicy. Negatywną opinię w tej kwestii miał co piąty respondent. Blisko 1/3 wyraziła ambiwalentny stosunek do tej sprawy oceniając lokalną ofertą kulturalną „ani pozytywnie, ani negatywnie”.
- Opinie na temat dostępu do oferty kulturalnej nieco inaczej przedstawiały się w analizowanych gminach. Szczególnie wysoko dostęp do kultury ocenili mieszkańcy takich gmin jak: Gmina Ciechanowiec, Gmina Czyżew, Gmina Brańsk.

- Najbardziej skuteczną metodą promocji lokalnych wydarzeń kulturalnych jest strona internetowa gminy. Ponad połowa ankietowanych przyznała, że właśnie ze strony internetowej swojej gminy zdobywa dane o imprezach z zakresu kultury. Kolejną formą zdobywania informacji o wydarzeniach kulturalnych dość często wskazywaną przez respondentów okazały się plakaty na słupach, czyli tzw. reklama zewnętrzna komunikująca planowane w gminie imprezy.
- Popularną metodą promocji wydarzeń organizowanych w gminie okazuje się tzw. „poczta pantoflowa”, gdyż wielu badanych wskazało, że informacje na temat wydarzeń kulturalnych pozyskuje od innych mieszkańców, albo bezpośrednio od pracowników Urzędu Gminy czy też Gminnego Ośrodka Kultury.
- Ankietowani za główne podmioty organizacji oferty kulturalnej w swojej gminie uznają władze gminne i jednostkę organizacyjną gminy, jaką jest gminny ośrodek kultury. Jednakże co czwarty ankietowany przyznał, że uczestniczył osobiście w organizacji imprezy kulturalnej na terenie swojej gminy. Zdecydowanie największą aktywność w tej kwestii deklarowały osoby między 25 a 34 rokiem życia.
- Mieszkańcy niektórych gmin objętych funkcjonowaniem LGD charakteryzują się szczególną aktywnością w organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym. Do tych gmin należą: Gmina Nowe Piekuty, Gmina Czyżew, Gmina Rudka, a także Gmina Ciechanowiec.
- Szczególnie pożądanymi formami życia kulturalnego w opinii ankietowanych osób okazały się: imprezy dla dzieci (średnia ocena 2,74 na skali 1-3), zawody sportowe (średnia ocena 2,64), spotkania i pogadanki dla starszych mieszkańców (średnia ocena 2,61), pikniki dla rodzin (średnia ocena 2,61), a także festyny (średnia ocena 2,56).
- Rodzaj imprez kulturalnych preferowany przez ankietowanych zależy od obecnej oferty kulturalnej danej gminy, a także wieku i płci osób biorących udział w badaniu.

Projektując poszerzenie oferty kulturalnej na obszarze LGD należałoby położyć nacisk na motywowanie do podejmowania pewnych działań każdą z gmin wchodzących w skład LGD, jak też na tworzenie imprez kulturalnych o charakterze ponadlokalnym, obejmujących swoim oddziaływaniem cały analizowany obszar (realizowanych pod egidą LGD). Należałoby szczególnie zwrócić uwagę na osiągnięcie takich celów w zakresie rozwoju kulturalnego obszaru LGD jak:

1. Wykorzystanie aktywności mieszkańców obszaru LGD do organizacji imprez kulturalnych m.in. poprzez:

- udzielanie pomocy informacyjnej i organizacyjnej grupom mieszkańców zainteresowanych poszerzeniem oferty kulturalnej dla swoich społeczności,
- wsparcie kadrowe i organizacyjne przebiegu imprez inicjowanych przez grupy mieszkańców podejmujących działania kulturalno-artystyczne dla swoich środowisk,
- wsparcie konsultingowe obejmujące doradztwo z zakresu pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację inicjatyw kulturalnych na terenach wiejskich,
- organizowanie wolontariatu dla uczniów z terenu LGD w celu angażowania dzieci i młodzieży do wspólnej realizacji inicjatyw z zakresu kultury.

2. Rozbudowa sieci współpracy między różnymi podmiotami przy realizacji działań kulturalnych na rzecz społeczności lokalnej m.in. poprzez:

- organizację spotkań stowarzyszeń mieszkańców z terenu LGD,
- organizację spotkań twórców ludowych i rękodzielników z terenu LGD,
- zacieśnienie współpracy między pracownikami instytucji kultury ze wszystkich gmin z obszaru LGD,
- planowanie i realizację wspólnych projektów z zakresu kultury (pozyskiwanie środków finansowych na organizację wydarzeń kulturalnych wykraczających poza obszar jednej gminy),
- rozwój form współpracy między placówkami oświatowymi i instytucjami kultury,
- rozwój form współpracy pomiędzy samorządami z LGD w zakresie wspólnych inicjatyw kulturalnych,
- propagowanie udziału wszelkiego rodzaju grup muzycznych, tanecznych i teatralnych z terenu LGD w konkursach, festiwalach i przeglądach organizowanych w innych regionach.

3. Stworzenie oferty kulturalnej obejmującej całą społeczność, od przedszkolaka po seniora, od dzieci poprzez rodziców aż do dziadków, w tym m.in.

- organizację imprez kulturalnych ukierunkowanych na całe rodziny: festyny, pikniki dla rodzin, imprezy sportowe,
- organizację spotkań dla seniorów,
- wzrost liczby imprez skierowanych do najmłodszych mieszkańców,
- organizację wystaw twórczości lokalnych artystów amatorów i rękodzielników,
- organizację konkursów plastycznych, fotograficznych, literackich dla mieszkańców reprezentujących różne grupy wiekowe, dotyczących historii i współczesności gmin wchodzących w skład LGD,
- organizację spotkań z ciekawymi ludźmi,
- poszerzenie oferty zajęć dodatkowych, rozwijających talenty dzieci i młodzieży,
- organizację konkursów na kreowanie tzw. produktów lokalnych, które stanowiłyby wyróżnik marketingowy wizerunku gminy,
- organizację festiwali promujących oryginalne potrawy lokalne,
- organizację konkursów dla sołectw na poszukiwanie najbardziej oryginalnych pomysłów na promocję walorów lokalnych,
- szersze wykorzystanie świetlic wiejskich do mniejszych spotkań i imprez,
- otwarcie się szkół na całą społeczność lokalną w zakresie inicjatyw kulturalno-rozrywkowych (np. organizacja lekcji otwartych, szkoleń dla mieszkańców).

4. Rozwój form promocji (wewnętrznej i zewnętrznej) dotyczącej organizowanych imprez kulturalnych, m. in. poprzez:

- stworzenie koncepcji imprezy kulturalno-artystycznej związanej z tożsamością i specyfiką obszaru LGD, a następnie szeroko zakrojona promocja; impreza mogłaby mieć charakter cykliczny i stanowiłaby kulturalną atrakcję turystyczną,
- szerszą promocję (regionalną i krajową) imprez lokalnych, które mają już swoją tradycję w poszczególnych gminach,

- współpracę z mediami (prasa, radio) w zakresie przepływu informacji o organizowanych imprezach i ogłaszanych konkursach,
- rozbudowę i aktualizację stron internetowych poszczególnych gmin (aktualizacja przede wszystkim w zakresie planowanych wydarzeń kulturalnych),
- stworzenie bazy danych o imprezach organizowanych przez poszczególne gminy na stronie internetowej LGD „Kraina Bobra”,
- nawiązanie zagranicznych kontaktów kulturalnych,
- poprawę stanu technicznego i estetyki gminnych tablic ogłoszeń informujących mieszkańców o planowanych imprezach.

5. Wspieranie merytoryczne i organizacyjne lokalnego ruchu kulturalnego, w tym szczególnie promocja młodych talentów, m. in. poprzez:

- promocję lokalnych twórców,
- włączenie utalentowanych plastycznie uczniów do współpracy przy oprawie organizowanych na terenie gminy imprez kulturalnych,
- organizację wystaw pokonkursowych w celu prezentacji dorobku artystycznego młodych ludzi,
- organizację prezentacji szkolnych zespołów artystycznych, teatralnych, muzycznych.

Spis tabel

Tabela 1. Struktura respondentów wg zamieszkiwania na terenie poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD „Kraina Bobra”.....	7
Tabela 2. Struktura płciowa ankietowanych.....	8
Tabela 3. Struktura wiekowa ankietowanych.....	8
Tabela 4. Struktura wykształcenia ankietowanych.....	8
Tabela 5. Wielkość gospodarstwa respondenta.....	9
Tabela 6. Uczestnictwo w festynie w ostatnim roku a wiek respondenta.....	14
Tabela 7. Korzystanie z oferty kin w ostatnim roku a wiek respondenta.....	14
Tabela 8. Korzystanie z oferty teatrów w 2009 roku a wiek respondenta.....	15
Tabela 9. Czytelność książek w 2009 roku a wiek respondenta.....	15
Tabela 10. Udział w imprezie sportowej a wiek respondenta.....	15
Tabela 11. Pobyt na koncercie w 2009 roku a wiek respondenta.....	16
Tabela 12. Pobyt w muzeum w 2009 roku a wiek respondenta.....	16
Tabela 13. Udział w imprezie szkolnej w 2009 roku a wiek respondenta.....	16
Tabela 14. Oglądanie filmów na DVD a wiek respondenta.....	17
Tabela 15. Ocena dostępu do imprez kulturalnych w najbliższej okolicy.....	17
Tabela 16. Ocena dostępu do imprez kulturalnych w najbliższej okolicy w podziale na gminy.....	19
Tabela 17. Ocena dostępu do imprez kulturalnych w najbliższej okolicy a wiek respondentów.....	19
Tabela 18. Źródła informacji na temat wydarzeń kulturalnych w gminie.....	20
Tabela 19. Podmioty odpowiedzialne za organizację życia kulturalnego mieszkańców gminy.....	21
Tabela 20. Średnia ocena wykorzystania infrastruktury kulturalnej w poszczególnych gminach LGD.....	24
Tabela 21. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Brańsk.....	26
Tabela 22. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Mieście Brańsk.....	27
Tabela 23. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Ciecchanowiec.....	28
Tabela 24. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Czyżew Osada.....	29
Tabela 25. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Klukowo.....	30
Tabela 26. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Kulesze Kościelne.....	30
Tabela 27. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Nowe Piekuty.....	31
Tabela 28. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Rudka.....	32
Tabela 29. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Szepietowo.....	33
Tabela 30. Propozycje wykorzystania infrastruktury kulturalnej w Gminie Wysokie Mazowieckie.....	34
Tabela 31. Średnie oceny potrzeby organizacji poszczególnych form imprez kulturalnych w analizowanych gminach.....	38
Tabela 32. Średnie oceny potrzeby organizacji poszczególnych form imprez kulturalnych a płeć respondentów.....	39
Tabela 33. Średnie oceny potrzeby organizacji poszczególnych form imprez kulturalnych a wiek respondentów.....	40

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Bobra”
ul. Mickiewicza 1A, 18-200 Wysokie Mazowieckie
tel/fax: 086 275 74 52

Spis wykresów

Wykres 1 Preferowane formy spędzania czasu wolnego przez mieszkańców LGD „Kraina Bobra”	11
Wykres 2. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy w roku 2009 przynajmniej raz zrealizował/a Pan/Pani poniższe czynności?	13
Wykres 3. Średnie oceny potrzeby organizacji konkretnych imprez kulturalnych w gminie.....	36